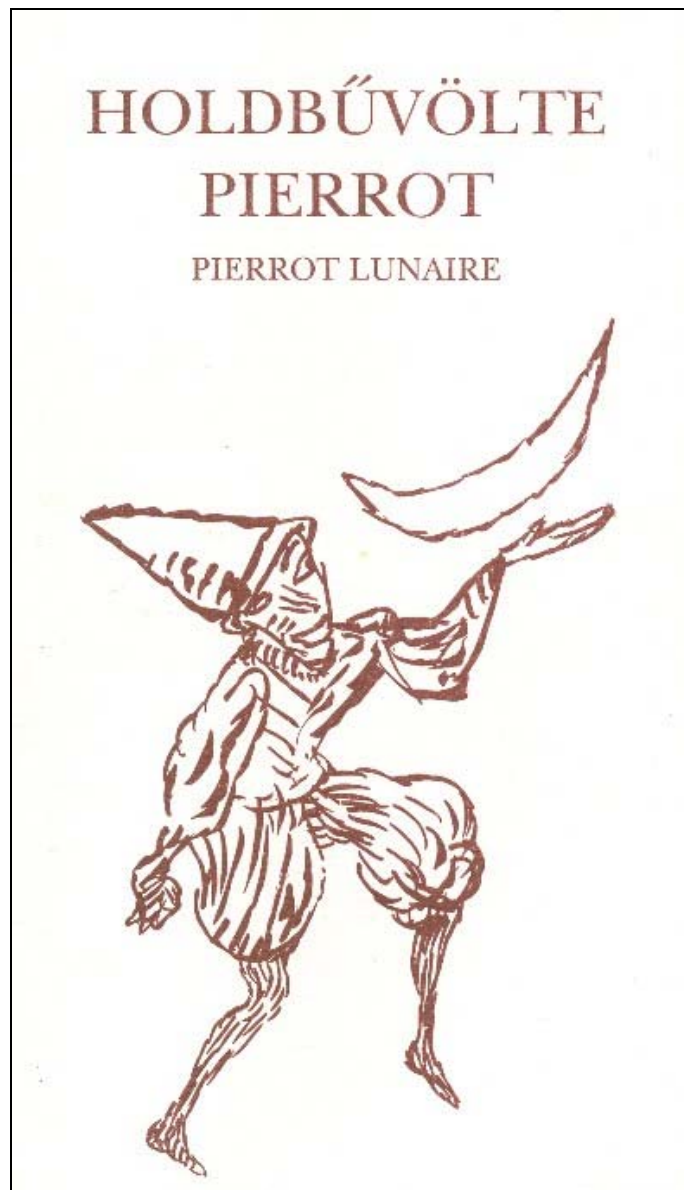

**Albert Giraud – Otto Erich Hartleben – Arnold
Schönberg
Holdbűvölte Pierrot (Pierrot Lunaire)**

mű a Pázmány Péter Elektronikus Könyvtár (PPEK)
– a magyarnyelvű keresztény irodalom tárháza – állományában.

Bővebb felvilágosításért és a könyvtárral kapcsolatos legfrissebb hírekért
látogassa meg a <http://www.ppek.hu> internetes címet.

Impresszum

**Albert Giraud – Otto Erich Hartleben – Arnold Schönberg
Holdbűvölte Pierrot (Pierrot Lunaire)**

Huszzonegy bergamói rondó
németül, franciául és magyarul

Otto Erich. Hartleben költeményei
Albert Giraud „Pierrot Lunaire” verseskötete nyomán
Arnold Schönberg válogatásában

Fordította és a bevezető tanulmányt írta Dávidházi Tamás

A könyv elektronikus változata

Ez a publikáció az azonos című könyv elektronikus változata. A könyv a Sík Kiadó kiadásában készült Budapesten, 1998-ban, az ISBN 963 85520 6 9 azonosítóval. Az elektronikus változat a Piarista Rend Magyarországi Tartománya engedélyével készült. A könyvet lelkipásztori célokra a Pázmány Péter Elektronikus Könyvtár szabályai szerint lehet használni. Minden más jog a Piarista Rend Magyarországi Tartományáé.

Tartalomjegyzék

Impresszum	2
Tartalomjegyzék	3
Bevezetés	5
Első rész	9
1 / Mondestrunken	9
1 / Holdtól ittasan	9
2 / Colombine	10
2 / Colombina	10
3 / Der Dandy	11
3 / A dendi	11
4 / Eine blasse Wäscherin	12
4 / Halvány mosónő	12
5 / Valse de Chopin	13
5 / Valse de Chopin	13
6 / Madonna	14
6 / Madonna	14
7 / Der kranke Mond	15
7 / A beteg Hold	15
Második rész	16
8 / Nacht	16
8 / Éjszaka	16
9 / Gebet an Pierrot	17
9 / Imádság Pierrot-hoz	17
10 / Raub	18
10 / Rablás	18
11 / Rote Messe	19
11 / Piros mise	19
12 / Galgenlied	20
12 / Bitófa-dal	20
13 / Enthauptung	21
13 / Nyakazás	21
14 / Die Kreuze	22
14 / A keresztek	22
Harmadik rész	23
15 / Heimweh	23
15 / Honvágy	23
16 / Gemeinheit	24
16 / Pimaszság	24
17 / Parodie	25
17 / Színlelés	25
18 / Der Mondfleck	26
18 / A holdfolt	26
19 / Serenade	27
19 / Éji zene	27
20 / Heimfahrt [BARCAROLE]	28
20 / Hazatérés [BARCAROLA]	28

21 / O alter Duft	29
21 / A régi illat	29
Pierrot Lunaire – Albert Giraud eredeti versei [Paris, 1884]	30
1 / Ivresse de Lune [16]	30
2 / A Colombine [10]	30
3 / Pierrot Dandy [3]	31
4 / Lune au Lavoir [5]	31
5 / Valse de Chopin [26]	32
6 / Evocation [28]	32
7 / Lune malade [21]	33
8 / Papillons noirs [19]	33
9 / Supplique [31]	34
10 / Pierrot voleur [14]	34
11 / Messe rouge [29]	35
12 / La Chanson de la Potence [17]	35
13 / Décollation [24]	36
14 / Les Croix [30]	36
15 / Nostalgie [34]	37
16 / Pierrot cruel [45]	37
17 / Parodie [42]	38
18 / Brosseur de Lune [38]	38
19 / La Sérénade de Pierrot [6]	39
20 / Départ de Pierrot [36]	39
21 / Parfums de Bergame [35]	40

Bevezetés

Antoine Watteau (1684–1721) feledhetetlen festménye örökítette meg a bohóc alakját úgy, ahogyan az olasz vándortársulatok megjelenítették és meghonosították francia színpadokon. Pierrot állandó szereplő a nagy múltú, félig-meddig rögtönzött olasz bohózatban, a „*commedia dell'arte*”-ban. Az olaszok inkább Pulcinellának vagy Pagliacciónak (Bajazzónak) nevezték. Jelmeze a bő, fehér selyem bohócruha, nagy, piros vagy fekete gombokkal és legtöbbször fehér, hegyes süveggel. Női megfelelője és gyakran reménytelen szerelmének tárgya Pierrette.

Pierrot mulatságos személy. Nemcsak nevetet, hanem nevetnek is a rovására, mert a színpadon gyakran pórul jár. Rászedik, vagy éppen meg is verik. Ezért búsképű legény. Az angol színjátszás világában és a cirkuszban ilyesféle a clown; az orosz vásári bábjátások kezében Petruska a neve. Ily névvel vezette fel Igor Stravinsky az előkelő balettelőadások színpadára.

1884-ben *Albert Giraud*, belga eredeti nevén *Marie-Émile-Albert Kayenbergh* „ötven kis bergamói rondót” jelentetett meg Párizsban Pierrot Lunaire¹ címmel. Huszonnégy éves volt. A világirodalmi mércével mérve meglehetősen másodvonalbeli költő verskötete mára alighanem feledésbe merült volna, ha *Otto Erich Hartleben*, az 1905-ben fiatalon elhunyt jeles német költő a saját ízlése szerint németül újjáalkotva remekművé nem teszi.

Hartleben épp ezzel a „fordításával” keltett feltűnést (Berlin, 1893). Eltért a versek eredeti sorrendjétől, és hangoztatta, hogy csak motívumokat emel ki belőlük. Elkerülte a laposságokat, kiküszöbölte a hangvétel durvaságait, és az olvasó meghökkentése helyébe szeretetre méltó líraiságot állított.

Hartleben német átköltése felkeltette a német zeneszerzők figyelmét. Ez lett a szöveggönyve a cseh származású Ferdinand Pohl, majd a német Otto Vriesländer egy-egy dalsorozatának; zenetörténeti halhatatlanságát azonban csak Arnold Schönberg (1874–1951) adta meg. Ő nemcsak kiválogatott belőle huszonegy költeményt, hanem bizonyos értelemben harmadik társszerzőként csatlakozott Giraud és Hartleben mellé. A versek megválogatásán túl az ő művészi elképzelését dicséri a szöveggönyv tartalmi és hangulati felépítése. Három részre tagolódik, és szinte egy parányi eposz lett belőle. A megnyitónak választott és első helyre tett költemény – a franciában a tizenhatodik – mintegy invokáció, amelyben a költő az ihlet forrását tárja fel. A következőkben Pierrot nyomán haladunk kalandról kalandra, első felléptének sminkasztalától hazájába, Bergamóba való visszatértéig. Schönberg az eredeti ötvenből a harmincötödiket választja zárókölteménynek. Ez lesz a katharszis, a derűlátó megkönnyebbülés.

Schönberg keze tehát rendet teremt Giraud tarkabarka versegyvelegéből. Ez a „rend” azonban inkább érzelmi, mint gondolati. A főhős olykor el is tűnik a szemünk elől. Erre a továbbiakban még vissza kell térnünk. Előbb azonban a mű zenei oldaláról kell szólnunk valamit.

A schönbergi Op. 21. úgynevezett „melodráma”, azaz zenével kísért szavalás. A zeneszerző egy-két magánhangszerből álló kamaraegyüttest – egyetlen vers esetében csupán zongorát – írt elő valamennyi vershez. Sajátos dalsorozat jött így létre, amelyet nem énekelni kell, hanem a megadott *dallamra* beszédhangon elszavalni mint a zenei szövedék egyik szólamát. A mester egy német színésznőnek, Albertine Zehmének a kívánságára írta művét az akkoriban divatos melodramák modorában. A művésznő 1912-ben Berlinben mutatta be. Ez lett Schönberg mindmáig legközkedveltebb alkotása, noha keletkezésének idején még nem talált rá a szerző a maga végleges zenei nyelvezetére. A „középső” alkotó korszakából való,

¹ *Otto Hartleben* költeményei *Albert Giraud* „Pierrot Lunaire” című verskötete nyomán. Válogatta és kamarazene-kísérettel ellátta Arnold Schönberg (Op. 21.).

vagyis egyrésről a *Megdicsőült éjszaka* (Op. 4.) meg a nagyszabású *Gurre-dalok* című profán oratórium (1911) hangnemből hangnembe táguló tonális kromatikája, másrésről a végső művek, így a „hangnem nélküli” *Zenekari változatok* (Op. 31.) és a továbbiak „szériás tizenkétfokúsága” közt van a helye.

Schönberg szülővárosa, Bécs, ahol ő mint nagyra becsült zeneelmélet- és zeneszerzéstanárr működött, ellenszenvvel fogadta a szerző alkotói stílusfordulatát. Emiatt ott csak az első világháború után alapított magánhangverseny-egyesület (Verein für musikalische Privataufführungen) igen megválogatott közönsége hallhatta a műveit. A külföldi sikerek sorozata már az 1920-as években kezdődött.

Jean Wiener, a Belgiumban élő zongoraművész és hangversenyrendező egy akkor már nagynevű zeneszerzőt, a francia Hatok egyikét, Darius Milhaud-t (1892–1974) kérte fel a *Pierrot Lunaire* brüsszeli betanítására és vezénylésére. Huszonöt próba kellett hozzá. A dalsorozat oly nagy sikert aratott, hogy nemcsak Brüsszelben volt érdemes megismételni, hanem Párizsban és Londonban is bemutatta ugyanaz az együttes. A szövegkönyvvel azonban baj volt, a megzenésített némettel is, de még inkább az eredeti franciával. Minthogy az előadók véleménye szerint a közönségnek feltétlenül értenie kell egy ily jelentős zenei alkotás szövegét, a magánénekesnő, Marya Freund vállalta, hogy franciára fordítja Hartleben német verseit. Igaz ugyan, hogy Giraud eredetije is franciául készült, csakhogy az eredeti francia ritmusa semmiképp nem idomult Schönberg zenéjéhez. Milhaud Schönberg alkotását igen nagyra tartotta, és „a morbiditásig fokozott expresszionizmus ellenére is csodálatos megelevenítő erőt” érzett benne, ellenben súlyosan ízléstelennek ítélte a szabadszájú szürrealista belga költő verseit. Mi tűrés-tagadás, manapság már nem érezzük annyira botrányosaknak ezeket a szövegeket, mint a századforduló álszemérmes közízlése. Napjainkban jóval többet eltűr akár a nyomdafesték, akár a vetítövásznon, a képernyő vagy akár a nézőtér nyilvánossága. Akkor azonban nem volt tanácsos kockáztatni, hogy némelyek majd felállnak, és felháborodottan hagyják el a hangversenytermet. Olyasféleképp kellett tehát elfinomítani, ahogyan az egyéb írásaiban gyakran gunyoros vagy ledér hangvételi német költő épp a *Pierrot Lunaire*-ben jónak látta. Így például a holt fiát a közönyös világ elé táró Pietà, aki a német szövegben szinte egy világbéke-szózat megtestesítője lett a 6. versben, Giraud-nál mint „Madone des Hystériques” szerepel. Chopin keringőjéhez a belga költő egy tüdőbeteg nő véres köpetének képzetét társítja (crachat sanguinolent), Hartlebennél „egy halvány cseppnyi vér lázbeteg lányajkat színez” (5. vers). A „Lune au lavoir” – Halvány mosónő – című rondóban a Hold egy patakban mosakodik, a németben sápadt mosónőként teregeti „sugárszötte keszkenőit” az erdei tisztáson (4. vers). Ha az ifjú bohóc lelki fájdalmában, vérző szíve árán is szolgálja, szórakoztatja közönségét, ez egy merész hasonlattal – és egy szürrealista-szimbolista köteményben – még mondható éppenséggel „piros misének” is (Rote Messe, 11. vers), de Giraud-val „Eucharistie”-nek nevezni már szentségtörő szóhasználat lett volna annak idején.

Olaszország először 1924-ben hallotta a művet, amikor a szerző vezényletével sorozatosan elhangzott valamennyi nagy városban, és számos fiatal olasz zeneszerző számára volt életre szóló élmény. Luigi Dallapiccola (1904–1975) például így emlékezik vissza: „Az én sorsom 1924. április elsején este dőlt el, amikor Arnold Schönberget láttam, amint a *Pierrot Lunaire*-t vezényelte a firenzei Pitti-palota fehértermében.” Jellemző a szakmabeliek érdeklődésére, hogy maga Puccini sem riadt vissza egy hatórás autótűt fáradalmaitól, hogy a firenzei előadást meghallgathassa. Nagy szó, mert ő maga vezetett.

Pierrot, a valószínűtlen fordulatokkal zsúfolt szövegkönyv hőse, egy suhankorú bergamói bohóc, korántsem valami „Holdkóros Paprikajancsi”. Bohóc külseje érző szívet és kamaszos szertelenséget takar. Embertársainak pedig valósággal orvosa, aki a kacagtatásnak lovakhoz méretezett adagjaival rángatja ki őket a reménytelenség „mélakórjából” (vö. 9. vers). Hogy a versciklus éppen a Holddal hozza kapcsolatba, annak minden bizonnyal az az

oka, hogy holdfényű a fehér selyem bohócjelmeze, és hogy ő maga is „holdképű”: mintha az arca holdsugárral volna fehérre mázolva, amint erre a 3. költemény utal is. Ezenfelül léptenyomon kalandjai vannak a Holddal, amely olykor mint személytelen természeti jelenség, máskor mint sápadt leányzó, ismét máskor mint megrögzött nyárspolgár vagy mint félelmetes rém jelenik meg. Pierrot hol azonosulni látszik a Holddal (18. vers), hol borzad tőle, hol meg éppen csúfot űz belőle. Kalandjai során azonban egyre közelebb kerül a szívünkhöz. Ez az ábrándos olasz fiú annyira megszeretteti magát, hogy valósággal fájdalmat érzünk, amikor virágsziromesónakján végül is vissza kell bocsátanunk hazájába.

A versekben azonban nemcsak Pierrot és a Hold kerül szóba, hanem – például a nyitó meg a záró költeményben vagy a 9-ikben – a költőt önmagáról halljuk beszélni:

Supplique

Ô Pierrot! Le ressort du rire,
Entre mes dents je l'ai cassé:
Le clair décor s'est effacé
Dans un mirage à la Shakespeare.

Au mât de mon triste navire
Un pavillon noir est hissé:
Ô Pierrot! Le ressort du rire,
Entre mes dents je l'ai cassé.

Quand me rendras-tu, porte-lyre,
Guérisseur de l'esprit blessé,
Neige adorable du passé,
Face de Lune, blanc messire,
Ô Pierrot! le ressort du rire?

Gebet an Pierrot

Pierrot! Mein Lachen
Hab' ich verlernt!
Das Bild des Glanzes
Zerfloss – Zerfloss!

Schwarz weht die Flagge
Mir nun von Mast.
Pierrot! Mein Lachen
Hab' ich verlernt!

O gib mir wieder,
Rossarzt der Seele,
Schneemann der Lyrik,
Durchlaucht vom Monde,
Pierrot – mein Lachen!

Más versekben sem mindig szerepel Pierrot. Idegen testként hatnának, ha borzongatóan lidérces vagy kihívóan gúnyos hangvételük nem rokonítaná őket a többivel. Távol áll tőlünk a szándék, hogy a sorozat minden egyes titkát megfejtsük, vagy hogy megfosszuk az olvasót az

örömtől, hogy ő maga derítse föl például a 17. vers háttérében meghúzódó, balladai homályossággal vázolt, boccaccioian huncut történetet. Annyit azonban jó előre tudnia, hogy a háromszor hét költemény első csoportjában igen merész képzetkapcsolásokra kell felkészülnie, a másodikban pedig nyomasztó látomásokra, amelyek feszültségét majd az utolsó csoport humora oldja fel.

Holdas Pierrot alakjának megalkotója, Albert Giraud hamarosan kinőtt a bohóc kamaszos szertelenségeiből, és mint finom tollú parnasszistát tartották számon. 1898-ban elnyerte a belga kormánytól ötévenként odaitélt jutalomdíjat, de persze nem a Pierrot Lunaire-rel. 1920-tól az Akadémia tagja lett. Nemzete tehát megbecsülte. 1929-ben halt meg. Huncut teremtménye azonban – Hartleben és Schönberg karján – a hangversenytermeken át bejutott az irodalom- és zenetörténeti halhatatlanságba. A dalsorozatot németül éneklik nálunk is. Teljes magyar fordítása eddigelé nem volt. Jelen költői tolmácsolásunk mindenesetre immár egy negyedik szellem jelenléte az eddigi három alkotó mellett, de közvetítheti azokat a hangulati elemeket is a hazai olvasó számára, amelyeket a merő nyersfordítás, a próza nem képes.

Némi irodalom

CLAUDE DAVID: *Von Richard Wagner zu Bertolt Brecht. Eine Geschichte der neueren deutschen Literatur* (Histoire de la Littérature Allemande, Párizs, 1959). Frankfurt am Main und Hamburg, 1964.

GIACOMO MANZONI: *Arnold Schönberg, L'uomo, l'opera, i testi musicati*. Milano, 1975.

DARIUS MILHAUD: *Életem partitúrája* (Notes sans musique, Paris, 1963). Budapest, 1964.

Első rész

1 / Mondestrunken

Den Wein, den man mit Augen trinkt,
Giesst nachts der Mond in Wogen nieder,
Und eine Springflut überschwemmt
Den stillen Horizont.

Gelüste, schauerlich und süß,
Durchschwimmen ohne Zahl die Fluten!
Den Wein, den man mit Augen trinkt,
Giesst nachts der Mond in Wogen nieder.

Der Dichter, den die Andacht treibt,
Berauscht sich an dem heiligen Tranke,
Gen Himmel wendet er verzückt
Das Haupt und taumelnd saugt und schlürft er
Den Wein, den man mit Augen trinkt.

1 / Holdtól ittasan

A bort, mit csak szemünk ihat,
a holdas éj özönnel ontja,
hogy mint szökőár öntse el
a néma szemhatárt.

Borzongató édes gyönyört
hoz számolatlanul a sodrás:
a bort, mit csak szemünk ihat,
a holdas éj özönnel ontja.

Költőnk, kit áhítat vezet,
megrészegül a szent italtól,
elrévült arccal égre néz,
és tántorogva szopja, szíja
a bort, mit csak szemünk ihat.

2 / Colombine

Des Mondlichts bleiche Blüten,
Die weissen Wunderrosen,
Blühn in den Julinächten –
O bräch ich eine nur!

Mein banges Leid zu lindern,
Such ich am dunklen Strome
Des Mondlichts bleiche Blüten
Die weissen Wunderrosen.

Gestillt wär all mein Sehnen,
Dürft ich so märchenheimlich,
So selig leis – entblättern
Auf deine braunen Haare
Des Mondlichts bleiche Blüten!

2 / Colombina

Sápadt holdfény-virágok,
csodás fehérló rózsák
nyílnak a nyári éjben:
vágyom szakítani.

Kínzó félelmem enyhül
sötét folyón ha gyűjtök
sápadt holdfény-virágot,
csodás fehérló rózsát.

Betelne minden vágyam,
mesés titkon ha mernék
szirmonkint szórní csendben
barnálló szép hajadra
sápadt holdfény-virágot.

3 / Der Dandy

Mit einem phantastischen Lichtstrahl
Erleuchtet der Mond die kristallinen Flakons
Auf dem schwarzen hochheiligen Waschtisch
Des schweigenden Dandys von Bergamo.

In tönender, bronzener Schale
Lacht hell die Fontäne, metallischen Klangs.
Mit einem phantastischen Lichtstrahl
Erleuchtet der Mond die kristallinen Flakons.

Pierrot mit dem wächsernen Antlitz
Steht sinnend und denkt: wie er heute sich schminkt?
Fort schiebt er das Rot und des Orients Grün
Und bemalt sein Gesicht in erhabenem Stil
Mit einem phantastischen Mondstrahl.

3 / A dendi

Egy bűvös-furcsa fénysugárt küld
a Hold a számtalan kristálypalackra
sötét, szentséges mosdóasztalán
a bergamói szótlán dendinek.

A csengőhangú bronzmedencén
a víznyaláb ércest kacagva pendül:
egy bűvös-furcsa fénysugárt küld
a Hold a számtalan kristálypalackra.

Pierrot viaszfehér arcával
tűnődik, hogy magát milyenre fesse.
Nem kell piros, nem Napkeletnek zöldje,
mert festi képét fennkölt új ízlés szerint:
egy bűvös-furcsa holdsugárral.

4 / Eine blasse Wäscherin

Eine blasse Wäscherin
Wäscht zur Nachtzeit bleiche Tücher;
Nackte, silberweisse Arme
Streckt sie nieder in die Flut.

Durch die Lichtung schleichen Winde,
Leis bewegen sie den Strom.
Eine blasse Wäscherin
Wäscht zur Nachtzeit bleiche Tücher.

Und die sanfte Magd des Himmels,
Von den Zweigen zart umschmeichelt,
Breitet auf die dunklen Wiesen
Ihre lichtgewobnen Linnen –
Eine blasse Wäscherin.

4 / Halvány mosónő

Halvány mosó nőszemély
kendőket mos éjtidőben:
ezüstfehér csupasz karja
sodró árban megmerül.

Szellő kél a tisztás mélyén,
tőle fodros lesz a víz;
halvány mosó nőszemély
kendőket mos éjtidőben.

És a kedves égi lányzó,
kit az ágak elbecéznek,
éjszín réteken teríti
sugárszötte keszkenőit:
halvány mosó nőszemély.

5 / Valse de Chopin

Wie ein blasser Tropfen Bluts
Färbt die Lippen einer Kranken,
Also ruht auf diesen Tönen
Ein vernichtungssüchtger Reiz.

Wilder Luft Akkorde stören
Der Verzweiflung eisgen Traum –
Wie ein blasser Tropfen Bluts
Färbt die Lippen einer Kranken.

Heiss und jauchzend, süss und schmachkend,
Melancholisch düstrer Walzer,
Kommst mir nimmer aus den Sinnen,
Haftest mir an den Gedanken,
Wie ein blasser Tropfen Bluts!

5 / Valse de Chopin

Mint egy halvány cseppnyi vér
lázbeteg lányajkat színez,
úgy van itt e néhány hangban
szépség, mely halált eped.

Hangzatok szélvésze úzi
kárhozott álmok fagyát,
mint egy halvány cseppnyi vér
lázbeteg lányajkat színez.

Forró, lelkes, vággyal teljes
édes-bús sötét keringő,
nem bírlak már elfeledni:
úgy tapadsz a lelkem mélyén,
mint egy halvány cseppnyi vér.

6 / Madonna

Steig, o Mutter aller Schmerzen,
Auf den Altar meiner Verse!
Blut aus deinen magren Brüsten
Hat des Schwertes Wut vergossen.

Deine ewig frischen Wunden
Gleichen Augen, rot und offen.
Steig, o Mutter aller Schmerzen,
Auf den Altar meiner Verse!

In den abgezehrten Händen
Hältst du deines Sohnes Leiche,
Ihn zu zeigen aller Menschheit –
Doch der Blick der Menschen meidet
Dich, o Mutter aller Schmerzen!

6 / Madonna

Fájdalmaknak Anyja, lépj fel
oltárára verseimnek!
Aszott kebled vére omlik,
bőszült kard hogy általverte.

Sebhelyeid örök-frissek
nagy, pirosuló nyílt szemekként.
Fájdalmaknak Anyja, lépj fel
oltárára verseimnek!

Csonttá sorvadtt két karodban
tartod testét holt Fiadnak,
hogy meglássa minden ember;
ámde látni sem kívánnak,
fájdalmaknak Anyja, téged.

7 / Der kranke Mond

Du nächtig todeskranker Mond
Dort auf des Himmels schwarzem Pfühl,
Dein Blick, so fiebernd übergross,
Bannt mich, wie fremde Melodie.

An unstillbarem Liebesleid
Stirbst du, an Sehnsucht tief erstickt,
Du nächtig todeskranker Mond,
Dort auf des Himmels schwarzem Pfühl.

Den Liebsten, der im Sinnenrausch
Gedankenlos zur Liebsten geht,
Belustigt deiner Strahlen Spiel –
Dein bleiches, qualgebornes Blut,
Du nächtig todeskranker Mond!

7 / A beteg Hold

Halálravált vagy, éji Hold,
az ég sötétlő vánkosán,
és lázban égő nagy szemed
igéz, mint furcsa dallamok.

Szerelmed kínja nem csitul,
megfojt a vágy, meghalsz belé:
halálravált vagy, éji Hold,
az ég sötétlő vánkosán.

Kit érzékeknek mámora
ész nélkül kedveséhez úz,
derül sugárjátékon,
sápadt, kínszülte véreden;
halálravált vagy, éji Hold.

Második rész

8 / Nacht

Finstre, schwarze Riesenfalter
Töteten der Sonne Glanz.
Ein geschlossnes Zauberbuch,
Ruht der Horizont – verschwiegen.

Aus dem Qualm verlornen Tiefen
Steigt ein Duft, Erinnerung mordend!
Finstre, schwarze Riesenfalter
Töteten der Sonne Glanz.

Und vom Himmel erdenwärts
Senken sich mit schweren Schwingen
Unsichtbar die Ungetüme
Auf die Menschenherzen nieder ...
Finstre, schwarze Riesenfalter.

8 / Éjszaka

Nagy fekete éji lepkék
megölték a napsugárt.
Bűvös könyve zárra-zárt:
csend borúl a néma tájra.

Füst gomolyg a vesztett mélyből,
emlékgyilkos illat árad.
Nagy fekete éji lepkék
megölték a napsugárt.

És az égből földfelé
szállnak ólomsúlyu szárnyon
láthatatlan szörnyüségek
emberszívet megfeküdni:
nagy fekete éji lepkék.

9 / Gebet an Pierrot

Pierrot! Mein Lachen
Hab ich verlernt!
Das Bild des Glanzes
Zerfloss – Zerfloss!

Schwarz weht die Flagge
Mir nun vom Mast.
Pierrot! Mein Lachen
Hab' ich verlernt!

O gib mir wieder,
Rossarzt der Seele,
Schneemann der Lyrik,
Durchlaucht vom Monde,
Pierrot – mein Lachen!

9 / Imádság Pierrot-hoz

Pierrot, kacagni
elszoktam már:
a vígság képe
szertefolyott.

Éjszín a zászló
árbocomon.
Pierrot, kacagni
elszoktam már.

Taníts meg újra,
lelki lódoctor,
lantos hóember,
holdból jött fenség,
Pierrot, kacagni!

10 / Raub

Rote, fürstliche Rubine,
Blutge Tropfen alten Ruhmes,
Schlummern in den Totenschreinen,
Drunten in den Grabgewölben.

Nachts, mit seinen Zechkumpanen,
Steigt Pierrot hinab – zu rauben
Rote, fürstliche Rubine,
Blutge Tropfen alten Ruhmes.

Doch da – sträuben sich die Haare,
Bleiche Furcht bannt sie am Platze:
Durch die Finsternis – wie Augen! –
Stieren aus den Totenschreinen
Rote, fürstliche Rubine.

10 / Rablás

Tűzpiros nemes rubintok,
véres cseppek ősi gögből,
szunnyadoznak szarkofágban
bolthajtásos kriptá mélyén.

Éjidőben cimborákkal
száll alá Pierrot rabolni
tűzpiros nemes rubintot,
véres cseppjét ősi gögnek.

Ám hajuk az égnek áll most
sápadt, béna rémülettől:
a sötétben – mint a szempár! –
úgy merednek síri mélyből
tűzpiros nemes rubintok.

11 / Rote Messe

Zu grausem Abendmahle,
Beim Blendeglanz des Goldes,
Beim Flackerschein der Kerzen,
Naht dem Altar – Pierrot!

Die Hand, die gottgeweihte,
Zerreisst die Priesterkleider
Zu grausem Abendmahle,
Beim Blendeglanz des Goldes.

Mit segnender Gebärde
Zeigt er den bangen Seelen,
Die tiefend rote Hostie:
Sein Herz – in blutgen Fingern –
Zu grausem Abendmahle!

11 / Piros mise

Borzongató misére
aranszín csillogás közt
hunyorgó gyertyafénynél
oltárhoz lép – Pierrot!

Most megszentelt kezével
feltépi papruháját
borzongató misére,
aranszín csillogás közt.

S egy áldó mozdulattal
a dermedt nép elébe
mutatja áldozatként
véres kezén a szívét:
borzongató misére.

12 / Galgenlied

Die dürre Dirne
Mit langem Halse
Wird seine letzte
Geliebte sein.

In seinem Hirne
Steckt wie ein Nagel
Die dürre Dirne
Mit langem Halse.

Schlank wie die Pinie,
Am Hals ein Zöpfchen –
Wollüstig wird sie
Den Schelm umhalsen,
Die dürre Dirne!

12 / Bitófa-dal

A száraz szajha
hosszú nyakával
jó lesz utolsó
szerelmesednek.

Agyadba tűként
fúródik mélyre
a száraz szajha
hosszú nyakával.

Karcsú fenyőszál
kicsinyke copfja
szorítja kéjjel
nyakán a fickót:
a száraz szajha.

13 / Enthauptung

Der Mond, ein blankes Türkenschwert
Auf einen schwarzen Seidenkissen,
Gespenstisch gross – dräut er hinab
Durch schmerzendsunkle Nacht.

Pierrot irrt ohne Rast umher
Und starrt empor in Todesängsten
Zum Mond, dem blanken Türkenschwert
Auf einem schwarzen Seidenkissen.

Es schlottern unter ihm die Knie,
Ohnmächtig bricht er jäh zusammen.
Er wähnt: es sause strafend schon
Auf seinen Sünderhals hernieder
Der Mond, das blanke Türkenschwert.

13 / Nyakazás

Csupasz törökkardként a Hold
sötét selyempárnán ül készen:
mint óriás rém ránk mered
egy kínos éjszakán.

Pierrot nyughatlanul bolyong,
s halálos rémületben néz az égre,
ahol törökkardként a Hold
sötét selyempárnán ül készen.

A térde csuklik hirtelen:
mit sem tehet, csak roskad össze;
úgy érzi, bosszulón suhog
bűnös nyakára onnét fentről
csupasz törökkardként a Hold.

14 / Die Kreuze

Heilge Kreuze sind die Verse,
Dran die Dichter stumm verbluten,
Blindgeschlagen von der Geier
Flatterndem Gespensterschwarme!

In den Leibern schwelgten Schwerter,
Prunkend in des Blutes Scharlach!
Heilge Kreuze sind die Verse,
Dran die Dichter stumm verbluten.

Tot das Haupt – erstarrt die Locken –
Fern verweht der Lärm des Pöbels,
Langsam sinkt die Sonne nieder,
Eine rote Königskrone –
Heilge Kreuze sind die Verse!

14 / A keresztek

Szent keresztfák mind a versek:
némán vérzik ott a költő
szemkivájó keselyűknek
szállongó szellemhadában.

Testén kardok dúslakodtak
omló vére bíborából:
szent keresztfák mind a versek,
némán vérzik ott a költő.

Holt a fő – dermedt a hajzat –
messze vész a nép zsvajja,
és a nap hanyatlik egyre,
mint vérszín királyi ékszer –
szent keresztfák mind a versek!

Harmadik rész

15 / Heimweh

Lieblich klagend – ein krystallnes Seufzen
Aus Italiens alter Pantomime,
Klingts herüber: wie Pierrot so hölzern,
So modern sentimental geworden.

Und es tönt durch seines Herzens Wüste,
Tönt gedämpft durch alle Sinne wieder,
Lieblich klagend – ein krystallnes Seufzen
Aus Italiens alter Pantomime.

Da vergisst Pierrot die Trauermienen!
Durch den bleichen Feuerschein des Mondes,
Durch des Lichtmeers Fluten – schweift die Sehnsucht
Kühn hinauf, empor zum Heimathimmel,
Lieblich klagend – ein krystallnes Seufzen.

15 / Honvágy

Édes-bús a kristálytisza sóhaj
egy itáliai pantomimból,
és Pierrot, bármily modern faképű,
tüstént érzelmes lesz hallatára.

Lelke pusztaságán végigcsendül,
s halkán visszhangzik rá minden érzék:
édes-bús a kristálytisza sóhaj
egy itáliai pantomimból.

Hagy Pierrot most minden gyászos maszkot,
s báyadt tűzvilágánál a Holdnak
fénytengerben úszva száll a vágya
otthonának kék egére, büszkén.
Édes-bús a kristálytisza sóhaj.

16 / **Gemeinheit**

In den blanken Kopf Cassanders,
Dessen Schrein die Luft durchzertet,
Bohrt Pierrot mit Heuchlermienen,
Zärtlich – einen Schädelbohrer!

Darauf stopft er mit dem Daumen
Seinen echten türkischen Taback
In den blanken Kopf Cassanders,
Dessen Schrein die Luft durchzertet.

Dann dreht er ein Rohr von Weichsel
Hinten in die glatte Glatze
Und behäbig schmaucht und pafft er
Seinen echten türkischen Taback
Aus dem blanken Kopf Cassanders!

16 / **Pimaszság**

A Kasszander tar fejébe,
bár az jajgat messzehangzón,
fúr Pierrot egy agyfúróval,
míg szelíd álszent pofát vág.

Hüvelykjével belenyomja
jószagú török dohányát
a Kasszander tar fejébe,
bár az jajgat messzehangzón.

Hátulról egy meggyfaszárat
csavar be a kopasz főbe,
és gyönyörrel szívja-fújja
jószagú török dohányát
A Kasszander tar fejéből.

17 / Parodie

Stricknadeln, blank und blinkend,
In ihrem grauen Haar,
Sitzt die Duenna murmelnd,
Im roten Röckchen da.

Sie wartet in der Laube,
Sie liebt Pierrot mit Schmerzen,
Stricknadeln, blank und blinkend,
In ihrem grauen Haar.

Da plötzlich – horch! – ein Wispern!
Ein Windhauch kichert leise:
Der Mond, der böse Spötter,
Äfft nach mit seinen Strahlen –
Stricknadeln, blink und blank.

17 / Színlelés

Fénylő kötőtűk tartják
szürkén fakó haját:
ül a duenna s dűnnyög,
rajt lángpiros kabát.

Ott vár a lomblugasban,
Pierrót szeretve szenved;
fénylő kötőtűk tartják
szürkén fakó haját.

Egyszerre suttogást hall,
egy szellő kuncog halkan:
a Hold, e rossz pojáca
utánoz holdsugárral
kötőtűt, fényeset.

18 / Der Mondfleck

Einen weissen Fleck des hellen Mondes
Auf dem Rücken seines schwarzen Rockes,
So spaziert Pierrot im lauen Abend,
Aufzusuchen Glück und Abenteuer.

Plötzlich stört ihn was an seinem Anzug,
Er beschaut sich rings und findet richtig –
Einen weissen Fleck des hellen Mondes
Auf dem Rücken seines schwarzen Rockes.

Warte! denkt er: das ist so ein Gipsfleck!
Wischt und wischt, doch – bringt ihn nicht herunter!
Und so geht er giftgeschwollen weiter,
Reibt und reibt bis an den frühen Morgen –
Einen weissen Fleck des hellen Mondes.

18 / A holdfolt

Hóka fényfoltját a holdkorongnak
ünneplő kabátján hordva hátul,
jár Pierrot a langyos alkonyatban,
s vár kalandokat vagy jószerencsét.

Hirtelen rosszat gyanít ruháján,
s körbe nézve – tényleg – megtalálja
hóka fényfoltját a holdkorongnak
ünneplő kabátján hordva, hátul.

„Várj csak!” – mondja. „Ej, be ronda gipszfolt!”
Törli, törli, ámde mindhiába,
s nem szűnik meg, dühtől pukkadozva,
napkeltéig dörzsölgetni folyvást
hóka fényfoltját a holdkorongnak.

19 / Serenade

Mit groteskem Riesenbogen
Kratzt Pierrot auf seiner Bratsche,
Wie der Storch auf einem Beine,
Knipst er trüb ein Pizzicato.

Plötzlich naht Cassander – wütend
Ob des nächtigen Virtuosen –
Mit groteskem Riesenbogen
Kratzt Pierrot auf seiner Bratsche.

Von sich wirft er jetzt die Bratsche:
Mit der delikaten Linken
Fasst den Kahlkopf er am Kragen –
Träumend spielt er auf der Glatze
Mit groteskem Riesenbogen.

19 / Éji zene

Egy nagy ormótlan vonóval
Pierrot brácsáján kapirgál,
s gólyaként féllábon állva
csippent rajt' egy pizzikátót.

Ám Kasszander jó dühödten:
„Művészkedjék, csak ne éjjel!” –
mert egy ormótlan vonóval
Pierrot brácsáján kapirgál.

Hopp, eldobja most a brácsát,
és finom kis balkezével
a kopaszt galléron csípve
ábrándot húz simaságán
a nagy ormótlan vonóval.

20 / Heimfahrt [Barcarole]

Der Mondstrahl ist das Ruder,
Seerose dient als Boot:
Drauf fährt Pierrot gen Süden
Mit gutem Reisewind.

Der Strom summt tiefe Skalen
Und wiegt den leichten Kahn.
Der Mondstrahl ist das Ruder,
Seerose dient als Boot.

Nach Bergamo, zur Heimat,
Kehrt nun Pierrot zurück,
Schwach dämmert schon im Osten
Der grüne Horizont.
– Der Mondstrahl ist das Ruder.

20 / Hazatérés [Barcarola]

Egy holdsugár a kormány,
virág a kis hajó:
Pierrot megy rajta Délnek,
indul, a szél ha jó.

Mély skálát zúg a hullám,
a sajkát ringató;
egy holdsugár a kormány,
virág a kis hajó.

Honába, Bergamóba
Pierrot most visszatér,
míg zöld színt ölt keletről
az ég, hol földet ér.
Egy holdsugár a kormány...

21 / O alter Duft

O alter Duft aus Märchenzeit,
Berauschest wieder meine Sinne!
Ein närrisch Heer von Schelmerein
Durchschwirrt die leichte Luft.

Ein glücklich Wunschen macht mich froh
Nach Freuden, die ich lang verachtet:
O alter Duft aus Märchenzeit,
Berauschest wieder mich!

All meinen Unmut gab ich preis,
Aus meinem sonnumrahmten Fenster
Beschau ich frei die liebe Welt
Und träum hinaus in selge Weiten ...
O alter Duft – aus Märchenzeit!

21 / A régi illat

Mesés idők ó-illata,
megrészegítesz engem újra:
bolondos ötletek raja
surrann a légen át.

Ismét örömmel vágyom azt,
mit oly sokáig megvettem:
mesés idők ó-illata,
megrészegítség megint.

Most minden gondon túladok,
s napfénysegélyezett ablakomból
csak nézem, mily szép a világ,
és boldog messzeség az álmom...
Mesés idők ó-illata!

Pierrot Lunaire – Albert Giraud eredeti versei [Paris, 1884]

1 / Ivresse de Lune [16]²

Le vin que l'on boit par les yeux
À flots verts de la Lune coule,
Et submerge comme une houle
Les horizons silencieux.

De doux conseils pernicieux
Dans le philtre nagent en foule:
Le vin que l'on boit par les yeux
À flots verts de la Lune coule.

Le Poète religieux
De l'étrange absinthe se soûle,
Aspirant, – jusqu'à ce qu'il roule,
Le geste fou, la tête aux cieux, –
Le vin que l'on boit par les yeux!

2 / A Colombine [10]

Les fleurs pâles du clair de Lune,
Comme des roses de clarté,
Fleurissent dans les nuits d'été:
Si je pouvais en cueillir une!

Pour soulager mon infortune,
Je cherche, le long du Léthé,
Les fleurs pâles du clair de Lune,
Comme des roses de clarté.

Et j'apaiserai ma rancune,
Si j'obtiens du ciel irrité
La chimérique volupté
D'effeuiller sur la toison brune
Les fleurs pâles du clair de Lune!

² A sorszámok Schönberg dalsorozatának tételszámai, a zárójelbe tett számok a verseknek a Giraud-féle ötven rondó közt elfoglalt helyére utalnak.

3 / Pierrot Dandy [3]

D'un rayon de lune fantasque
Luisent les flacons de cristal
Sur le lavabo de santal³
Du pâle dandy bergamasque.

La fontaine rit dans sa vasque
Avec un son clair de métal.
D'un rayon de Lune fantasque
Luisent les flacons de cristal.

Mais le seigneur à blanche basque,
Laissant le rouge végétal
Et le fard vert oriental
Maquille étrangement son masque
D'un rayon de Lune fantasque.

4 / Lune au Lavoir [5]

Comme une pâle lavandière,
Elle lave ses failles blanches,
Ses bras d'argent hors de leurs manches,
Au fil chantant de la rivière.

Les vents à travers la clairière
Soufflent dans leurs flûtes sans anches.
Comme une pâle lavandière
Elle lave ses failles blanches.

La céleste et douce ouvrière
Nouant sa jupe sur ses hanches,
Sous le baiser frôlant des branches,
Étend son linge de lumière,
Comme une pâle lavandière.

³ Szantálfá: kelet-indiai illatos, értékes bútorfá; Hartleben – minden bizonnyal – nyelvi tévedésből fordítja „szentséges” (hochheilig) szóval.

5 / Valse de Chopin [26]

Comme un crachat sanguinolent,
De la bouche d'une phtisique,
Il tombe de cette musique
Un charme morbide et dolent.

Un son rouge – du rêve blanc
Avive la pâle tunique,
Comme un crachat sanguinolent
De la bouche d'une phtisique.

Le thème doux et violent
De la valse mélancolique
Me laisse une saveur physique,
Un fade arrière-goût troublant,
Comme un crachat sanguinolent.

6 / Évocation [28]

O Madone des Hystéries!
Monte sur l'autel de mes vers,
La fureur du glaive à travers
Tes maigres mamelles taries.

Tes blessures endolories
Semblent de rouges yeux ouverts:
O Madone des Hystéries!
Monte sur l'autel de mes vers.

De tes longues mains appauvries,
Tends à l'incrédule univers
Ton fils aux membres déjà verts,
Aux chairs tombantes et pourries,
Ô Madone des Hystéries!

7 / Lune malade [21]

Ô Lune, nocturne phtisique,
Sur le noir oreiller des cieux,
Ton immense regard fiévreux
M'attire comme une musique!

Tu meurs d'un amour chimérique,
Et d'un désir silencieux,
Ô Lune, nocturne phtisique,
Sur le noir oreiller des deux!

Mais dans sa volupté physique
L'amant qui passe insoucieux
Prend pour des rayons gracieux
Ton sang blanc et mélancolique,
Ô Lune, nocturne phtisique!

8 / Papillons noirs [19]

De sinistres papillons noirs
Du soleil ont éteint la gloire,
Et l'horizon semble un grimoire
Barbouillé d'encre tous les soirs.

Il sort d'occultes encensoirs
Un parfum troublant la mémoire:
De sinistres papillons noirs
Du soleil ont éteint la gloire.

Des monstres aux gants suçoirs
Recherchent du sang pour le boire,
Et du ciel, en poussière noire,
Descendent sur nos désespoirs
De sinistres papillons noirs.

9 / Supplique [31]

Ô Pierrot! Le ressort du rire,
Entre mes dents je l'ai cassé:
Le clair décor s'est effacé
Dans un mirage à la Shakespeare.

Au mât de mon triste navire
Un pavillon noir est hissé:
Ô Pierrot! Le ressort du rire,
Entre mes dents je l'ai cassé.

Quand me rendras-tu, porte-lyre,
Guérisseur de l'esprit blessé,
Neige adorable du passé,
Face de Lune, blanc messire,
Ô Pierrot! le ressort du rire?

10 / Pierrot voleur [14]

Les rouges rubis souverains,
Injectés de meurtre et de gloire,
Sommeillent au creux d'une armoire
Dans l'horreur des longs souterrains.

Pierrot, avec des malandrins,
Veut ravir un jour, après boire,
Les rouges rubis souverains,
Injectés de meurtre et de gloire.

Mais la peur hérissé leurs crins:
Parmi le velours et la moire,
Comme des yeux dans l'ombre noire,
S'enflamment du fond des écrans
Les rouges rubis souverains!

11 / Messe rouge [29]

Pour la cruelle Eucharistie,
Sous l'éclair des ors aveuglants
Et des cierges aux feux troublants,
Pierrot sort de la sacristie.

Sa main, de la Grâce investie,
Déchire ses ornements blancs,
Pour la cruelle Eucharistie,
Sous l'éclair des ors aveuglants,

Et d'un grand geste d'amnistie
Il montre aux fidèles tremblants
Son coeur entre ses doigts sanglants,
– Comme une horrible et rouge hostie
Pour la cruelle Eucharistie.

12 / La Chanson de la Potence [17]

La maigre amoureuse au long cou
Sera la dernière maîtresse,
De ce traîne-jambe en détresse,
De ce songe-d'or sans le sou.

Cette pensée est comme un clou
Qu'en sa tête enfonce l'ivresse:
La maigre amoureuse au long cou
Sera sa dernière maîtresse.

Elle est svelte comme un bambou;
Sur sa gorge danse une tresse,
Et, d'une étranglante caresse,
Le fera jouir comme un fou,
La maigre amoureuse au long cou!

13 / Décollation [24]

La Lune, comme un sabre blanc
Sur un sombre coussin de moire,
Se courbe en la nocturne gloire
D'un ciel fantastique et dolent.

Un long Pierrot déambulant
Fixe avec des gestes de foire
La Lune, comme un sabre blanc
Sur un sombre coussin de moire.

Il flageole, et, s'agenouillant,
Rêve dans l'immensité noire
Que pour la mort expiatoire
Sur son cou s'abat en sifflant
La Lune, comme un sabre blanc.

14 / Les Croix [30]

Les beaux vers sont de larges croix
Où saignent les rouges poètes,
Aveuglés par les gypaètes
Qui volent comme des effrois.

Aux glaives les cadavres froids
Ont offert d'écarlates fêtes:
Les beaux vers sont de larges croix
Où saignent les rouges poètes.

Ils ont trépassé, cheveux droits,
Loin de la foule aux clameurs bêtes,
Les soleils couchants sur leurs têtes
Comme des couronnes de rois!
Les beaux vers sont de larges croix!

15 / Nostalgie [34]

Comme un doux soupir de cristal,
L'âme des vieilles comédies
Se plaint des allures raidies
Du lent Pierrot sentimental.

Dans son triste désert mental
Résonne en notes assourdies,
Comme un doux soupir de cristal,
L'âme des vieilles comédies.

Il désapprend son air fatal:
A travers les blancs incendies
Des lunes dans l'onde agrandies,
Son regret vole au ciel natal,
Comme un doux soupir de cristal.

16 / Pierrot cruel [45]

Dans le chef poli de Cassandre,
Dont les cris percent le tympan,
Pierrot enfonce le trépan,
D'un air hypocritement tendre.

Le Maryland qu'il vient de prendre,
Sa main sournoise le répand
Dans le chef poli de Cassandre
Dont les cris percent le tympan.

Il fixe un bout de palissandre
Au crâne, et le blanc sacripant,
À très rouges lèvres pompant,
Fume – en chassant du doigt la cendre –
Dans le chef poli de Cassandre!

17 / Parodie [42]

Des aiguilles à tricoter
Dans sa vieille perruque grise,
La duègne, en casaquin cerise,
Ne se lasse de marmoter.

Sous la treille elle vient guetter
Pierrot dont sa chair est éprise,
Des aiguilles à tricoter
Dans sa vieille perruque grise.

Soudain elle entend éclater
Les sifflets pointus de la brise:
La Lune rit de la méprise,
Et ses rais semblent imiter
Les aiguilles à tricoter.

18 / Brosseur de Lune [38]

Un très pâle rayon de Lune
Sur le dos de son habit noir,
Pierrot-Willette sort le soir
Pour aller en bonne fortune.

Mais sa toilette l'inportune:
Il s'inspecte, et finit par voir
Un très pâle rayon de Lune
Sur le dos de son habit noir.

Il s'imagine que c'est une
Tache de plâtre, et sans espoir,
Jusqu'au matin, sur le trottoir,
Frotte, le coeur gros de rancune,
Un très pâle rayon de Lune!

19 / La Sérénade de Pierrot [6]

D'un grotesque archet dissonant
Agaçant sa viole plate,
A la héron, sur une patte,
Il pince un air inconvenant.

Soudain Cassandre, intervenant,
Blâme ce nocturne acrobate,
D'un grotesque archet dissonant
Agaçant sa viole plate.

Pierrot la rejette, et prenant
D'une poigne très délicate
Le vieux par sa roide cravate,
Zèbre le bedon du gênant
D'un grotesque archet dissonant.

20 / Départ de Pierrot [36]

Un rayon de Lune est la rame,
Un blanc nénuphar, la chaloupe;
Il regagne, la brise en poupe,
Sur un fleuve pâle, Bergame.

Le flot chante une humide gamme
Sous la nacelle qui le coupe.
Un rayon de Lune est la rame,
Un blanc nénuphar, la chaloupe.

Le neigeux roi du mimodrame
Redresse fièrement sa houppe:
Comme du punch dans une coupe,
Le vague horizon vert s'enflamme.
– Un rayon de Lue est la rame.

21 / Parfums de Bergame [35]

Ô vieux parfum vaporisé
Dont mes narines sont grisées!
Les douces et folles risées
Tourment dans l'air subtilisé.

Désir enfin réalisé
Des choses longtemps méprisées:
Ô vieux parfum vaporisé
Dont mes narines s'ont grisées!

Le charme du spleen est brisé:
Par mes fenêtres irisées
Je revois les bleus Elysées
Où Watteau s'est éternisé.
– Ô vieux parfum vaporisé!